

(๒๓)

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๗/๒๕๖๗

เรื่องพิจารณาที่ ๒/๒๕๖๗

วันที่ ๑๐ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๗

ระหว่าง ศาลแพ่ง

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

เรื่อง พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๔๓ มาตรา ๒๔๔ และมาตรา ๓๑๗/๑๓ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๙ วรรคสอง หรือไม่

ศาลแพ่งส่งคำโต้แย้งของจำเลยทั้งสิบเอ็ด ในคดีหมายเลขดำที่ พ ๓๘๓๒/๒๕๖๔ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ ข้อเท็จจริงตามคำโต้แย้งของจำเลยทั้งสิบเอ็ด และเอกสารประกอบ สรุปได้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เป็นโจทก์ ยื่นฟ้องนายจรพงศ์ คำดี ที่ ๑ นายพิสุทธิ์ พิหเคนทร์ ที่ ๒ นายพิพรรธ พิหเคนทร์ ที่ ๓ นางธัญกมล ตริตระการ ที่ ๔ นางธนภร พงศ์ธิตี ที่ ๕ นายพิริยะ พิหเคนทร์ ที่ ๖ นายพัชวิฐ คุณชายางกูร ที่ ๗ นายจิตตเกษม คุณชายางกูร ที่ ๘ นายเกษมสัมพันธ์ คุณชายางกูร ที่ ๙ นางลักขณา จันทร์เต็ม ที่ ๑๐ และนางสาวสุภาภรณ์ สายคำ ที่ ๑๑ เป็นจำเลยต่อศาลแพ่งว่า บริษัท เอ็นเนอร์ยี่ เอิร์ธ จำกัด (มหาชน) เป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ประกอบธุรกิจผลิต จัดซื้อ

- ๒ -

และจำหน่ายถ่านหิน จำเลยที่ ๑ เป็นประธานกรรมการบริหารและกรรมการ จำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๔ เป็นกรรมการ บริษัท เอ็นเนอร์ยี่ เอิร์ธ จำกัด (มหาชน) ออกหลักทรัพย์ มีหุ้นเป็นหลักทรัพย์ ชื่อย่อว่า “EARTH” จัดสรรใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญ รุ่นที่ ๔ เป็นหลักทรัพย์ ชื่อย่อว่า “EARTH-W4” มีบริษัท เอ็นเนอร์ยี่ เพอร์เฟค จำกัด เป็นบริษัทย่อย บริษัททั้งสองร่วมกันขอสินเชื่อ ธุรกิจเพื่อการส่งออกจากธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ชื่อว่า “กลุ่มเอ็นเนอร์ยี่ เอิร์ธ” เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๐ กลุ่มเอ็นเนอร์ยี่ เอิร์ธ โดยจำเลยที่ ๑ กับพวก เจริญจากธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ขอเลื่อนกำหนดเวลาชำระหนี้สินเชื่อเพื่อการส่งออกของบริษัท เอ็นเนอร์ยี่ เพอร์เฟค จำกัด ตามตัวสัญญาใช้เงินจำนวน ๔ ฉบับ รวมเป็นเงินจำนวน ๒๔๗.๕๘ ล้านบาท ซึ่งจะถึงกำหนดชำระในวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ปฏิเสธและยืนยันให้ชำระหนี้ตามเงื่อนไขเดิม บริษัท เอ็นเนอร์ยี่ เพอร์เฟค จำกัด ผิดนัดชำระหนี้ มีผลให้ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ระงับการใช้งบการเงินสินเชื่อของกลุ่มเอ็นเนอร์ยี่ เอิร์ธ โดยอัตโนมัติ ข้อเท็จจริงดังกล่าว เป็นข้อมูลภายในที่ส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงราคาหุ้น EARTH และใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญ EARTH-W4 ซึ่งบุคคลภายนอกไม่สามารถเข้าถึงหรือคาดการณ์ได้ วันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๐ บริษัท เอ็นเนอร์ยี่ เอิร์ธ จำกัด (มหาชน) ผิดนัดชำระหนี้ตัวแลกเงินระยะสั้น มูลค่าหน้าตัวจำนวน ๔๐ ล้านบาท จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ เป็นกรรมการบริษัท เอ็นเนอร์ยี่ เอิร์ธ จำกัด (มหาชน) และจำเลยที่ ๕ และที่ ๖ เป็นพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกับจำเลยที่ ๒ ถูกสันนิษฐานตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๔๓ และมาตรา ๒๔๔ ว่าเป็นบุคคลซึ่งรู้หรือครอบครองข้อมูลภายในของบริษัท เอ็นเนอร์ยี่ เอิร์ธ จำกัด (มหาชน) ตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ว่าบริษัท เอ็นเนอร์ยี่ เอิร์ธ จำกัด (มหาชน) จะถูกธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ระงับการใช้งบการเงินสินเชื่อ แต่บริษัท เอ็นเนอร์ยี่ เอิร์ธ จำกัด (มหาชน) ไม่รายงานข้อเท็จจริงต่อตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทำให้สาธารณชนไม่ทราบข้อเท็จจริงดังกล่าว ระหว่างวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ถึงวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๐ จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๖ อาศัยโอกาสที่สาธารณชนยังไม่ทราบข้อเท็จจริง ขายหุ้นและใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญที่ตนถืออยู่ออกไปจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งจำเลยที่ ๔ ถึงที่ ๖ ขายหุ้นหรือใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นดังกล่าวที่ตนถืออยู่ทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมดผิดไปจากปกติวิสัยของตน ต่อมาวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๐ บริษัท

เอ็นเนอร์ยี เอิร์ธ จำกัด (มหาชน) รายงานข้อเท็จจริงดังกล่าวผ่านระบบสารสนเทศของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ส่งผลให้วันรุ่งขึ้นราคาหุ้นและใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญลดลง ทำให้ผู้ซื้อหุ้นหรือใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นในช่วงเวลาดังกล่าวได้รับความเสียหาย ส่วนจำเลยที่ ๗ ถึงที่ ๑๑ เป็นคนกลางครอบครองเงิน หุ้น หรือใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญไว้แทนจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ เพื่อปกปิดธุรกรรมการซื้อขาย การกระทำของจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๓ เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๔๒ มาตรา ๒๔๓ มาตรา ๒๔๖ และมาตรา ๒๔๖/๒ จำเลยที่ ๔ เป็นความผิดตามมาตรา ๒๔๒ มาตรา ๒๔๓ มาตรา ๒๔๔ มาตรา ๒๔๖ และมาตรา ๒๔๖/๒ จำเลยที่ ๕ และที่ ๖ เป็นความผิดตามมาตรา ๒๔๒ มาตรา ๒๔๔ มาตรา ๒๔๖ และมาตรา ๒๔๖/๒ จำเลยที่ ๗ ถึงที่ ๑๑ เป็นความผิดตามมาตรา ๓๑๕ ประกอบมาตรา ๒๔๖ และมาตรา ๒๔๒ โจทก์เห็นสมควรนำมาตรการลงโทษทางแพ่งมาใช้กับจำเลยทั้งสิบเอ็ด คณะกรรมการพิจารณามาตรการลงโทษทางแพ่งเห็นชอบและมีมติให้กำหนดมาตรการลงโทษทางแพ่งกับจำเลยทั้งสิบเอ็ด จำเลยทั้งสิบเอ็ดไม่ยินยอม โจทก์จึงฟ้องคดีต่อศาลแพ่ง

ระหว่างการพิจารณาคดีของศาลแพ่ง จำเลยทั้งสิบเอ็ดโต้แย้ง ดังนี้

๑. จำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๑๑ โต้แย้งว่า พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๔๓ และมาตรา ๒๔๔ เป็นบทบัญญัติที่สันนิษฐานให้บุคคลที่มีลักษณะตามมาตราดังกล่าวเป็นบุคคลซึ่งรู้หรือครอบครองข้อมูลภายในที่เกี่ยวกับบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ตามมาตรา ๒๔๒ หากมีการกระทำครบองค์ประกอบความผิดตามมาตรา ๒๔๒ แล้ว บุคคลนั้นจะต้องได้รับโทษทางอาญาตามมาตรา ๒๔๖ บทบัญญัติมาตรา ๒๔๓ และมาตรา ๒๔๔ เป็นบทสันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลมีความผิดอาญา และเป็นการปฏิบัติต่อบุคคลเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จำเลยที่ ๕ ถึงที่ ๑๑ โต้แย้งเพิ่มเติมว่า บทบัญญัติมาตรา ๒๔๓ และมาตรา ๒๔๔ เป็นการตรากฎหมายที่เป็นบทสันนิษฐานอันเป็นการเพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล การตรากฎหมายไม่ได้ระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพ

ดังกล่าวไว้ ดังนั้น พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๔๓ และมาตรา ๒๔๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๙ วรรคสอง

๒. จำเลยทั้งสี่โต้แย้งว่า พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓๑๗/๑๓ บัญญัติให้นำอายุความฟ้องคดีอาญามาใช้บังคับแก่การฟ้องคดีเพื่อกำหนดมาตรการลงโทษทางแพ่งสำหรับการกระทำความผิดที่อาจดำเนินมาตรการลงโทษทางแพ่งได้ตามมาตรา ๓๑๗/๑ ทั้งที่การฟ้องบังคับมาตรการลงโทษทางแพ่งมีบทลงโทษให้ชำระเงิน ต้องนำอายุความละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๔๘ มาใช้บังคับ บทบัญญัติมาตรา ๓๑๗/๑๓ ทำให้อายุความการฟ้องบังคับมาตรการลงโทษทางแพ่งยาวนานขึ้นเป็นโทษแก่ผู้กระทำความผิด เป็นการเพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของผู้กระทำความผิดเกินสมควรแก่เหตุ และกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล ดังนั้น พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓๑๗/๑๓ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖

๓. จำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๔ โต้แย้งว่า พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ หมวด ๑๒/๑ มาตรการลงโทษทางแพ่ง (มาตรา ๓๑๗/๑ ถึงมาตรา ๓๑๗/๑๔) บัญญัติให้ผู้กระทำความผิดทางอาญาบางฐานตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ อาจถูกดำเนินมาตรการลงโทษทางแพ่ง ฐานความผิดทางอาญาดังกล่าวนำบทสันนิษฐานไว้ก่อนว่า บุคคลมีความผิดอาญามาใช้บังคับ เป็นการปฏิบัติต่อบุคคลเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดก่อนมีคำพิพากษา อันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด ดังนั้น พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ หมวด ๑๒/๑ มาตรการลงโทษทางแพ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ วรรคสอง

จำเลยทั้งสี่ขอให้ศาลแพ่งส่งคำโต้แย้งดังกล่าวต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒

โจทก์ยื่นคัดค้านคำร้องขอให้ส่งคำโต้แย้งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๔๓ และมาตรา ๒๔๔ กำหนดให้มีบทสันนิษฐานเกี่ยวกับบุคคลซึ่งรู้หรือครอบครองข้อมูลภายในตามมาตรา ๒๔๒ โจทก์ยังคงมีภาระการพิสูจน์ว่าการกระทำครบองค์ประกอบความผิดตามมาตรา ๒๔๒ ส่วนมาตรา ๓๑๗/๑๓ อยู่ในหมวด ๑๒/๑

ว่าด้วยมาตรการลงโทษทางแพ่ง เป็นมาตรการทางเลือกที่เข้ามาแทนมาตรการทางอาญาทำให้สิทธิในการนำคดีอาญามาฟ้องระงับ การกำหนดอายุความในการฟ้องคดีตามมาตรา ๓๑๗/๑๓ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพภายในระยะเวลาอันสมควร พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๔๓ มาตรา ๒๔๔ และมาตรา ๓๑๗/๑๓ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๙ วรรคสอง

ศาลแพ่งเห็นว่า จำเลยทั้งสิบเอ็ดโต้แย้งว่าพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๔๒ มาตรา ๒๔๓ มาตรา ๒๔๔ มาตรา ๒๙๖ มาตรา ๓๑๗/๑ มาตรา ๓๑๗/๑๓ และหมวด ๑๒/๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๙ วรรคสอง ซึ่งศาลแพ่งจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวบังคับแก่คดี และยังมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ จึงส่งคำโต้แย้งดังกล่าวต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำโต้แย้งของจำเลยทั้งสิบเอ็ดไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง หรือไม่ เห็นว่า ศาลแพ่งส่งคำโต้แย้งของจำเลยทั้งสิบเอ็ดเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๔๓ มาตรา ๒๔๔ และมาตรา ๓๑๗/๑๓ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๙ วรรคสอง หรือไม่ บทบัญญัตินี้ดังกล่าวเป็นบทบัญญัติที่ศาลแพ่งจะใช้บังคับแก่คดี เมื่อจำเลยทั้งสิบเอ็ดโต้แย้งพร้อมด้วยเหตุผลว่าบทบัญญัตินี้ดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และยังมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ กรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง จึงมีคำสั่งรับไว้พิจารณาวินิจฉัย ส่วนที่โต้แย้งว่า พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๔๒ มาตรา ๒๙๖ และมาตรา ๓๑๗/๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๙ วรรคสอง หรือไม่ นั้น เห็นว่า ไม่ปรากฏว่าจำเลยทั้งสิบเอ็ดได้แสดงเหตุผลประกอบคำโต้แย้งว่าบทบัญญัติมาตราดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญอย่างไร อีกทั้งจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๔ ไม่ได้ระบุมาตราของพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ หมวด ๑๒/๑ อันเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่จำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๔ ประสงค์จะโต้แย้งกรณีไม่ต้องด้วยหลักเกณฑ์ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง จึงมีคำสั่งไม่รับคำโต้แย้งในส่วนนี้

ไว้พิจารณาวินิจฉัย เพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณา ให้นำพยานเอกสารที่ได้จากการไต่สวนคดี เรื่องพิจารณาที่ ๘/๒๕๖๕ เรื่องพิจารณาที่ ๑๓/๒๕๖๕ และเรื่องพิจารณาที่ ๑๔/๒๕๖๕ (คำวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๗ - ๑๙/๒๕๖๕) เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องมารวมสำนวนเพื่อใช้ในการพิจารณาวินิจฉัย คือ สำเนาบันทึกการประชุมและสำเนารายงานการประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๓๖/๒๕๕๙ วันพฤหัสบดีที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๙ และครั้งที่ ๕๔/๒๕๕๙ วันพฤหัสบดีที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๙ สำเนาเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ((ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๙) สำเนาบันทึกการประชุมและสำเนารายงานการประชุม คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ((ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๙) และสำเนารายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ((ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๙) และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำความเห็นและจัดส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำความเห็นและจัดส่งสำเนาเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. ปลัดกระทรวงการคลัง จัดทำความเห็นสรุปได้ว่า พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๙ มีเหตุผลในการประกาศใช้เนื่องจากการบังคับใช้มาตรการลงโทษทางอาญาแก่ผู้กระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับหลักทรัพย์ไม่มีประสิทธิภาพ จึงมีการกำหนดข้อสันนิษฐานการเป็นบุคคลที่รู้หรือครอบครองข้อมูลภายใน และเพิ่มมาตรการลงโทษทางแพ่งเป็นมาตรการทางเลือก นอกเหนือจากมาตรการทางอาญา บทบัญญัติมาตรา ๒๔๓ ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลที่มีลักษณะตามอนุมาตรา (๑) ถึง (๕) เป็นบุคคลซึ่งรู้หรือครอบครองข้อมูลภายในของบริษัท มาตรา ๒๔๔ ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลที่เข้าลักษณะตามอนุมาตรา (๑) ถึง (๕) ซึ่งมีพฤติกรรมการซื้อขายหลักทรัพย์หรือเข้าผูกพันตามสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่เกิดไปจากปกติวิสัยของตน เป็นบุคคลซึ่งรู้หรือครอบครองข้อมูลภายในของบริษัท เนื่องจากบุคคลที่มีลักษณะดังกล่าวมีบทบาทและหน้าที่ในการบริหารกิจการของบริษัท หรือเป็นบุคคลที่มีความเกี่ยวข้อง ใกล้ชิด และครอบครองข้อมูลภายในของบริษัท มีโอกาสที่จะนำข้อมูลภายในมาใช้เพื่อเอื้อประโยชน์ในกิจการส่วนตน มาตรา ๒๔๓ และมาตรา ๒๔๔ เป็นเพียงข้อสันนิษฐานองค์ประกอบสถานะของบุคคลผู้กระทำเท่านั้น มิใช่การสันนิษฐานว่าบุคคลนั้นกระทำความผิดแล้ว ส่วนมาตรา ๓๑๗/๑๓ เป็นการบัญญัติให้นำอายุความ

ฟ้องคดีอาญามาใช้บังคับแก่การฟ้องคดีเพื่อกำหนดมาตรการลงโทษทางแพ่ง เนื่องจากการกระทำ ความผิดในคดีหลักทรัพย์เป็นการกระทำความผิดที่ซับซ้อนและผู้กระทำความผิดมักมีตำแหน่งหรือหน้าที่ สำคัญในบริษัท เป็นมาตรการทางเลือก หากรัฐเลือกใช้และผู้กระทำความผิดได้รับโทษตามมาตรการ ลงโทษทางแพ่งครบถ้วนแล้ว จะไม่ใช้มาตรการทางอาญาสำหรับการกระทำความผิดนั้น

๒. เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา จัดส่งสำเนาร่างพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และ ตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... สำเนาบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาประกอบ ร่างพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... สำเนาบันทึกวิเคราะห์สรุป สารสำคัญของร่างพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... และสำเนา ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ และร่างพระราชบัญญัติ หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (เรื่องเสร็จที่ ๕๗๗/๒๕๕๙) และจัดทำความเห็น สรุปได้ว่า พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๙ ตราขึ้นเนื่องจาก การบังคับใช้กฎหมายในตลาดทุนไทยยังไม่มีประสิทธิภาพ มีสาเหตุมาจากการกำหนดมาตรการลงโทษไว้ เพียงมาตรการทางอาญา มีมาตรฐานการพิสูจน์จนสิ้นสงสัย ไม่เหมาะกับคดีหลักทรัพย์ ที่มีกระทำความ ผิดกันเป็นกลุ่มและพยานหลักฐานส่วนใหญ่อยู่ในความครอบครองของผู้กระทำความผิด ทำให้ยาก แก่การพิสูจน์ความผิด และองค์ประกอบความผิดในส่วนของกระทำความผิดไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการ ซื้อขายหลักทรัพย์ไม่ชัดเจนว่าบุคคลใดบ้างที่อยู่ในฐานะที่จะทราบข้อมูลภายใน และพิสูจน์ได้ยากว่า บุคคลนั้นรู้ข้อมูลภายในหรือไม่ เพราะเป็นข้อมูลที่อยู่ในองค์กรหรือบริษัทที่ออกหลักทรัพย์และตัว บุคคลนั่นเอง ด้วยเหตุนี้ จึงมีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยบัญญัติขึ้นใหม่เป็นมาตรา ๒๔๒ มาตรา ๒๔๓ และมาตรา ๒๔๔ โดยมาตรา ๒๔๒ เป็นฐานความผิดในส่วนของกระทำความผิดโดยใช้ข้อมูล ภายใน มีองค์ประกอบในส่วนของผู้กระทำความผิดคือบุคคลซึ่งรู้หรือครอบครองข้อมูลภายใน เป็นไป ตามข้อสันนิษฐานตามมาตรา ๒๔๓ และมาตรา ๒๔๔ โดยมาตรา ๒๔๓ เป็นข้อสันนิษฐานสถานะ ของบุคคล ผูกกับตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงาน และมาตรา ๒๔๔ เป็นข้อสันนิษฐานสถานะ ของบุคคล พิจารณาจากการเป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ หรือการเป็นผู้ที่มีอำนาจในการควบคุมกิจการในกลุ่ม ของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ซึ่งอยู่ในตำแหน่งหรือสายงานที่รับผิดชอบข้อมูลภายในหรือสามารถเข้าถึง ข้อมูลภายในได้ หรือเป็นบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบุคคลซึ่งรู้หรือครอบครองข้อมูลภายใน

และต้องมีพฤติกรรมการซื้อขายหลักทรัพย์หรือเข้าผูกพันตามสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่เกิดไปจากปกติวิสัยของตนด้วย มาตรา ๒๔๓ และมาตรา ๒๔๔ เป็นเพียงข้อสันนิษฐานซึ่งจำเลยสามารถนำสืบหักล้างได้ และโจทก์ยังคงมีภาระการพิสูจน์ให้ครบตามเงื่อนไขตามมาตรา ๒๔๒ มาตรา ๒๔๓ หรือมาตรา ๒๔๔ ส่วนมาตรา ๓๑๗/๑๓ เป็นการกำหนดให้นำอายุความการฟ้องคดีอาญามาใช้บังคับกับการฟ้องคดีเพื่อกำหนดมาตรการลงโทษทางแพ่ง เนื่องจากการดำเนินมาตรการลงโทษทางแพ่งเป็นการลงโทษผู้กระทำความผิด ซึ่งมีฐานความผิดมาจากการกระทำความผิดทางอาญา

๓. เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ จัดทำความเห็นสรุปได้ว่า พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มีปัญหาการบังคับใช้เนื่องจากบัญญัติความผิดเฉพาะกับบุคคลวงในโดยตรง (primary insider) ที่ล่วงรู้ข้อมูลภายใน เช่น กรรมการผู้บริหารกิจการ ผู้สอบบัญชี ผู้ถือหุ้นใหญ่ เป็นต้น หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงข้อมูล เช่น ทนายความผู้รับผิดชอบในการทำสัญญาซื้อขายกิจการ เจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการอนุญาตการประกอบธุรกิจหรือการจดทะเบียนต่าง ๆ เป็นต้น แต่ไม่ได้กำหนดความผิดของบุคคลผู้ใกล้ชิดบุคคลวงใน (secondary insider) เป็นความใกล้ชิดในเชิงธุรกิจ ครอบครัว หรือความสัมพันธ์อื่น ๆ และบุคคลผู้เปิดเผยข้อมูลภายในแก่บุคคลอื่น (tippee) มาตรการลงโทษผู้กระทำความผิดมีเพียงมาตรการทางอาญาซึ่งมีมาตรฐานการพิสูจน์จนสิ้นสงสัย ในขณะที่ความผิดเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์โดยใช้ข้อมูลภายใน ผู้กระทำความผิดมีความเชี่ยวชาญและรวมกลุ่มกันกระทำความผิดผ่านทางตัวแทน ไม่ทิ้งร่องรอยเหมือนคดีอาญาทั่วไป ทำให้ยากแก่การพิสูจน์ความผิด จึงมีการตราพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๔ ในส่วนของมาตรา ๒๔๓ และมาตรา ๒๔๔ เป็นบทสันนิษฐานข้อเท็จจริงที่ไม่เด็ดขาด (rebuttable presumption) เกี่ยวกับการเป็นบุคคลซึ่งรู้หรือครอบครองข้อมูลภายในตามมาตรา ๒๔๒ โดยมาตรา ๒๔๓ เป็นบทสันนิษฐานของบุคคลวงในโดยตรง หากมีลักษณะตามอนุมาตราใดจะถูกสันนิษฐานว่าเป็นบุคคลซึ่งรู้หรือครอบครองข้อมูลภายใน มาตรา ๒๔๔ เป็นบทสันนิษฐานของบุคคลผู้ใกล้ชิดของบุคคลวงใน หากบุคคลมีลักษณะตามอนุมาตราใดและมีพฤติกรรมการซื้อขายหลักทรัพย์หรือเข้าผูกพันตามสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่เกิดไปจากปกติวิสัยของตนจะถูกสันนิษฐานว่าเป็นบุคคลซึ่งรู้หรือครอบครองข้อมูลภายในตามมาตรา ๒๔๒ บทบัญญัติมาตรา ๒๔๓ และมาตรา ๒๔๔ เป็นเพียง

บทสันนิษฐานองค์ประกอบในส่วนของตัวบุคคลผู้กระทำเท่านั้น โจทก์ต้องพิสูจน์เงื่อนไขให้ครบองค์ประกอบตามกฎหมายอื่น ๆ อีกด้วย ส่วนมาตรา ๓๑๗/๑๓ เป็นการกำหนดให้น้ำอายุความการฟ้องคดีอาญามาใช้บังคับกับการฟ้องคดีเพื่อกำหนดมาตรการลงโทษทางแพ่ง เป็นมาตรการทางเลือกในการลงโทษผู้กระทำความผิด ไม่ใช่การดำเนินคดีแพ่งโดยแท้ เนื่องจากความผิดฐานซื้อขายหลักทรัพย์โดยใช้ข้อมูลภายในเป็นความผิดที่มีโทษทางอาญาตามมาตรา ๒๙๖

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำโต้แย้งของจำเลยทั้งสิบเอ็ด พยานเอกสารและความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเอกสารประกอบแล้วเห็นว่า จำเลยทั้งสิบเอ็ดไม่ได้แสดงเหตุผลประกอบคำโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๔๓ มาตรา ๒๔๔ และมาตรา ๓๑๗/๑๓ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคสอง อย่างไร ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในส่วนนี้ และเห็นว่าคดีเป็นปัญหาข้อกฎหมายและมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ จึงยุติการไต่สวนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง กำหนดประเด็นที่ต้องวินิจฉัย ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๔๓ และมาตรา ๒๔๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๙ วรรคสอง หรือไม่

ประเด็นที่สอง พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓๑๗/๑๓ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๙ วรรคสอง เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย” และมาตรา ๒๙ วรรคสอง บัญญัติว่า “ในคดีอาญา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มี

ความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้น เสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้”

พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มีเหตุผลในการประกาศใช้ว่า เนื่องจากการพัฒนาตลาดทุนของประเทศในช่วงก่อนการตราพระราชบัญญัตินี้ มุ่งเน้นการพัฒนา ตลาดรองซึ่งเป็นตลาดซื้อขายหลักทรัพย์เป็นหลัก แต่ยังขาดการพัฒนาตลาดแรกอันเป็นตลาดสำหรับ หลักทรัพย์ออกใหม่ควบคู่กันไปด้วย ทำให้บทบาทที่สำคัญของตลาดรองในการเป็นตลาดที่สนับสนุน ตลาดแรกไม่เกิดประสิทธิภาพอย่างเต็มที่ ด้วยเหตุนี้ จึงต้องเปิดโอกาสให้มีการพัฒนาตลาดแรกได้ กว้างขวางขึ้นและให้มีตราสารประเภทต่าง ๆ ได้มากขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการระดมทุน นอกจากนี้ การควบคุมดูแลในเรื่องที่เกี่ยวกับตลาดทุนมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องของหลายฉบับและอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบ ของหลายหน่วยงานทำให้การกำกับและพัฒนาตลาดทุนขาดความเป็นเอกภาพ ทั้งยังขาดมาตรการที่จะ ค้ำครองผลประโยชน์ของผู้ลงทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีการตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้นเพื่อให้มี กฎหมายและหน่วยงานที่เป็นศูนย์รวมในการกำกับดูแลและพัฒนาตลาดทุนเพื่อให้สามารถดำเนินงานได้ อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สำหรับพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๔๓ และมาตรา ๒๔๔ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๘ การกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ และการเข้าถึงหลักทรัพย์เพื่อครอบงำกิจการ ส่วนที่ ๑ การป้องกันการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ ส่วนมาตรา ๓๑๗/๑๓ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๑๒/๑ มาตรการลงโทษ ทางแพ่ง บทบัญญัติทั้งสามมาตราดังกล่าวได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ตราขึ้นเนื่องจากพระราชบัญญัติ หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มีบทบัญญัติบางประการที่ไม่เหมาะสมกับสภาวะการณ์ ในปัจจุบัน รวมทั้งยังมีข้อจำกัดบางประการทำให้ไม่สามารถใช้บังคับมาตรการลงโทษทางอาญา กับผู้กระทำความผิดที่เกี่ยวกับหลักทรัพย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นอุปสรรคต่อการป้องกัน และปราบปรามการกระทำความผิดดังกล่าว สมควรปรับปรุงบทบัญญัติบางประการใหม่เพื่อให้สอดคล้อง กับพัฒนาการของระบบการซื้อขายหลักทรัพย์และรองรับการเชื่อมโยงระหว่างตลาดทุนทั้งในประเทศ และต่างประเทศ รวมทั้งกำหนดให้นำมาตรการลงโทษทางแพ่งมาใช้บังคับแก่ผู้กระทำความผิด

แทนมาตรการลงโทษทางอาญาได้ในบางกรณี เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพและทำให้ผู้ลงทุนได้รับการคุ้มครองมากยิ่งขึ้น มาตรา ๒๔๓ บัญญัติว่า “ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลซึ่งรู้หรือครอบครองข้อมูลภายในตามมาตรา ๒๔๒ (๑) กรรมการ ผู้บริหาร หรือผู้มีอำนาจควบคุมกิจการของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ (๒) พนักงานหรือลูกจ้างของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ ซึ่งอยู่ในตำแหน่งหรือสายงานที่รับผิดชอบข้อมูลภายในหรือที่สามารถเข้าถึงข้อมูลภายใน (๓) บุคคลซึ่งอยู่ในฐานะที่สามารถรู้ข้อมูลภายในอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้สอบบัญชี ที่ปรึกษาทางการเงิน ที่ปรึกษากฎหมาย ผู้ประเมินราคาทรัพย์สิน หรือบุคคลอื่นใดที่ทำหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลภายใน และให้รวมถึงพนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ร่วมงานของบุคคลดังกล่าว ที่อยู่ในตำแหน่งหรือสายงานที่มีส่วนร่วมในการทำหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลภายในนั้น (๔) กรรมการ อนุกรรมการ ผู้แทนนิติบุคคล ตัวแทน ลูกจ้าง พนักงาน ที่ปรึกษา หรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐ สำนักงาน ตลาดหลักทรัพย์ ศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์ หรือศูนย์ซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้า ซึ่งอยู่ในตำแหน่งหรือฐานะที่สามารถรู้ข้อมูลภายในอันได้มาจากการปฏิบัติหน้าที่ของตน (๕) นิติบุคคลซึ่งบุคคลตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) มีอำนาจควบคุมกิจการ” มาตรา ๒๔๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลดังต่อไปนี้ ซึ่งมีพฤติกรรมการซื้อขายหลักทรัพย์หรือเข้าผูกพันตามสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่เกิดไปจากปกติวิสัยของตน เป็นบุคคลซึ่งรู้หรือครอบครองข้อมูลภายในตามมาตรา ๒๔๒ (๑) ผู้ถือหลักทรัพย์เกินร้อยละห้าของหลักทรัพย์ที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ โดยให้นับรวมหลักทรัพย์ที่ถือโดยคู่สมรสหรือผู้ที่อยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยา และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของผู้ถือหลักทรัพย์ (๒) กรรมการ ผู้บริหาร ผู้มีอำนาจควบคุมกิจการ พนักงาน หรือลูกจ้างของกิจการในกลุ่มของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ ซึ่งอยู่ในตำแหน่งหรือสายงานที่รับผิดชอบข้อมูลภายในหรือที่สามารถเข้าถึงข้อมูลภายในได้ (๓) บุพการี ผู้สืบสันดาน ผู้รับบุตรบุญธรรม หรือบุตรบุญธรรมของบุคคลตามมาตรา ๒๔๓ (๔) พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน หรือพี่น้องร่วมบิดาหรือร่วมมารดาเดียวกันของบุคคลตามมาตรา ๒๔๓ (๕) คู่สมรสหรือผู้ที่อยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยาของบุคคลตามมาตรา ๒๔๓ หรือบุคคลตาม (๓) หรือ (๔)” วรรคสอง บัญญัติว่า “กิจการในกลุ่มของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ ตาม (๒) หมายความว่า บริษัทใหญ่ บริษัทย่อย หรือบริษัทร่วมของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกาศกำหนด” และมาตรา ๓๑๗/๑๓ บัญญัติว่า “ให้นำ

- ๑๒ -

อายุความฟ้องคดีอาญามาใช้บังคับแก่การฟ้องคดีเพื่อกำหนดมาตรการลงโทษทางแพ่งสำหรับการกระทำความผิดที่อาจดำเนินมาตรการลงโทษทางแพ่งได้ตามมาตรา ๓๑๗/๑”

การซื้อขายหลักทรัพย์มีลักษณะเช่นเดียวกับการทำสัญญาซื้อขาย กล่าวคือ บุคคลสองฝ่ายตกลงกันด้วยการเจรจาแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันจนคำเสนอและคำสนองต้องตรงกันและเกิดสัญญาซื้อขายขึ้น ข้อมูลจึงเป็นหัวใจสำคัญในการซื้อขาย การซื้อขายหลักทรัพย์โดยใช้ข้อมูลภายในหรือการซื้อขายโดยบุคคลวงในย่อมเป็นการซื้อขายหลักทรัพย์ที่อาศัยข้อมูลเฉพาะที่บุคคลนั้นรู้ข้อมูลฝ่ายเดียว ข้อมูลส่วนใหญ่มาจากการที่บุคคลเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ “ข้อมูลภายใน” คือ ข้อมูลซึ่งหากเปิดเผยแก่บุคคลทั่วไปจะมีผลกระทบต่อราคาหลักทรัพย์ อาจเป็นผลกำไร การสั่งซื้อสินค้า กรรมวิธีผลิตแบบใหม่ การขายกิจการหรือการเพิ่มทุน เพื่อนำไปขยายงาน หากเป็นข้อมูลทางบวก บุคคลที่รู้ข้อมูลภายในอาจซื้อหลักทรัพย์นั้นเก็บไว้เมื่อข้อมูลดังกล่าวทำให้ราคาหลักทรัพย์สูงขึ้นจึงขายหลักทรัพย์ออกไปทำให้ได้กำไร แต่หากเป็นข้อมูลทางลบ บุคคลที่รู้ข้อมูลภายในอาจขายหลักทรัพย์ออกไปก่อนที่ข้อมูลนั้นจะเผยแพร่ ดังนั้น การได้รับข้อมูลที่ชัดเจน ครบถ้วน และเท่าเทียมกันในการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ ย่อมสนับสนุนให้กลไกราคาและกลไกตลาดทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรมกับทุกฝ่าย

ประเด็นที่หนึ่ง พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๔๓ และมาตรา ๒๔๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๙ วรรคสองหรือไม่

ข้อโต้แย้งของจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๑๑ ที่ว่า พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๔๓ และมาตรา ๒๔๔ เป็นบทบัญญัติที่สันนิษฐานให้บุคคลที่มีลักษณะตามมาตราดังกล่าวเป็นบุคคลซึ่งรู้หรือครอบครองข้อมูลภายในที่เกี่ยวข้องกับบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ ตามมาตรา ๒๔๒ หากมีการกระทำครบองค์ประกอบความผิดตามมาตรา ๒๔๒ แล้ว บุคคลนั้นจะต้องได้รับโทษทางอาญาตามมาตรา ๒๕๖ บทบัญญัติมาตรา ๒๔๓ และมาตรา ๒๔๔ เป็นบทสันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลมีความผิดอาญา และเป็นการปฏิบัติต่อบุคคลเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ วรรคสอง และข้อโต้แย้งเพิ่มเติมของจำเลยที่ ๕ ถึงที่ ๑๑ ที่ว่า มาตรา ๒๔๓ และมาตรา ๒๔๔

เป็นการตรากฎหมายที่เป็นบทสันนิษฐานอันเป็นการเพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคล
เกินสมควรแก่เหตุ และกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง นั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕
มาตรา ๒๔๓ และมาตรา ๒๔๔ เป็นบทบัญญัติในส่วนของการป้องกันการกระทำอันไม่เป็นธรรม
เกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์
(ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๙ เนื่องจากการบังคับใช้กฎหมายก่อนมีการแก้ไขเพิ่มเติมไม่มีประสิทธิภาพ
และมีปัญหาในทางปฏิบัติ กล่าวคือ กฎหมายเดิมกำหนดมาตรการในการลงโทษไว้เพียงมาตรการ
ทางอาญาที่มีมาตรฐานการพิสูจน์จนสิ้นสงสัย ผู้กระทำความผิดส่วนใหญ่เป็นผู้เชี่ยวชาญ กระทำความผิด
กันเป็นกลุ่ม เป็นขบวนการ หรือผ่านตัวแทน และไม่ทิ้งร่องรอย พยานหลักฐานส่วนใหญ่
ในการดำเนินคดีหลักทรัพย์เป็นพยานแวดล้อม หรืออยู่ในความครอบครองของผู้กระทำความผิด ทำให้
การรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิดเป็นไปได้ยาก อีกทั้งบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการซื้อขาย
หลักทรัพย์โดยใช้ข้อมูลภายในมีองค์ประกอบความผิดไม่ชัดเจน คลุมเครือ หรือไม่ครอบคลุมเพียงพอ
ทำให้เกิดภาระการพิสูจน์และปัญหาในการตีความ โดยเฉพาะข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเป็นบุคคลซึ่ง
รู้หรือครอบครองข้อมูลภายใน ที่เดิมบัญญัติเฉพาะบุคคลวงในโดยตรงที่มีหน้าที่ และบทบาท
ในการบริหารกิจการของบริษัทหรือมีส่วนสำคัญในการจัดการเพื่อให้ธุรกิจเป็นไปด้วยดี แต่ไม่รวมถึง
บุคคลใกล้ชิดของบุคคลวงใน ได้แก่ คู่สมรส ผู้ที่อยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยา บุพการี ผู้สืบสันดาน
พี่น้อง ของบุคคลดังกล่าว จึงมีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา ๒๔๓ และมาตรา ๒๔๔
ให้การเป็นบุคคลซึ่งรู้หรือครอบครองข้อมูลภายในผูกกับตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงานและครอบคลุมถึง
บุคคลผู้ใกล้ชิดของบุคคลวงใน โดยบัญญัติไว้ในลักษณะของข้อสันนิษฐานทางกฎหมาย เนื่องจากการรู้
หรือครอบครองข้อมูลภายในเป็นเรื่องที่อยู่ภายในจิตใจของบุคคลหรือความรู้ของบุคคลผู้นั้น
เพียงผู้เดียว (exclusive knowledge) ยากที่จะพิสูจน์โดยบุคคลอื่น การผลักภาระการพิสูจน์ไปให้
ผู้นั้นพิสูจน์ย่อมเหมาะสมยิ่งกว่า จึงได้บัญญัติข้อสันนิษฐานตามมาตรา ๒๔๓ และมาตรา ๒๔๔ ขึ้น
เพื่อผลักภาระการพิสูจน์ข้อเท็จจริงให้จำเลยเป็นผู้พิสูจน์ว่าตนมิได้รู้หรือครอบครองข้อมูลภายใน
หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าบุคคลใดมีตำแหน่งหรือสถานะตามมาตรา ๒๔๔ วรรคหนึ่ง และมีพฤติกรรมการ
การซื้อขายหลักทรัพย์หรือเข้าผูกพันตามสัญญาซื้อขายล่วงหน้าผิดไปจากปกติวิสัยของตน

- ๑๔ -

หรือมีตำแหน่งหรือสถานะตามมาตรา ๒๔๓ บุคคลนั้นจะถูกสันนิษฐานว่าเป็นบุคคลซึ่งรู้หรือครอบครองข้อมูลภายในตามมาตรา ๒๔๒ นอกจากนี้ แม้มาตรา ๒๔๓ และมาตรา ๒๔๔ เป็นข้อสันนิษฐานโดยอาศัยเงื่อนไขเกี่ยวกับตำแหน่งหรือสถานะของจำเลยผู้กระทำความผิด แต่บุคคลดังกล่าวต้องเป็นบุคคลที่มีความเกี่ยวพันโดยตรงกับบริษัทผู้ออกหลักทรัพย์หรือเสนอขายหลักทรัพย์ หรือเป็นบุคคลในสายงานบริหารหรือมีความใกล้ชิด หากมีการกระทำความผิดฐานซื้อขายหลักทรัพย์โดยใช้ข้อมูลภายในตามมาตรา ๒๔๒ ย่อมมีโอกาสสูงที่ผู้กระทำความผิดจะเป็นบุคคลที่บัญญัติไว้ตามมาตรา ๒๔๓ และมาตรา ๒๔๔ จึงเป็นการสันนิษฐานที่เป็นไปตามสภาพความเป็นจริงหรือการสันนิษฐานข้อเท็จจริงที่ควรจะเป็นซึ่งปรากฏจากสภาพปกติธรรมดาของเหตุการณ์ (factual presumption) และเป็นการสันนิษฐานว่าจำเลยเป็นบุคคลซึ่งรู้หรือครอบครองข้อมูลภายในอันเป็นข้อเท็จจริงที่เป็นองค์ประกอบความผิดในส่วนของผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๒๔๒ เท่านั้น ข้อสันนิษฐานตามมาตรา ๒๔๓ และมาตรา ๒๔๔ เป็นบทสันนิษฐานข้อเท็จจริง ไม่ใช่การสันนิษฐานเด็ดขาดว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดโดยทันที จำเลยสามารถนำสืบหักล้างข้อสันนิษฐานดังกล่าวได้ว่าตนไม่ได้เป็นบุคคลซึ่งรู้หรือครอบครองข้อมูลภายในตามมาตรา ๒๔๒ ส่วนโจทก์ยังคงมีภาระการพิสูจน์ว่าจำเลยเป็นบุคคลที่มีตำแหน่งหรือสถานะตามมาตรา ๒๔๔ วรรคหนึ่ง (๑) ถึง (๕) และมีพฤติกรรมการซื้อขายหลักทรัพย์หรือเข้าผูกพันตามสัญญาซื้อขายล่วงหน้าซึ่งผิดไปจากปกติวิสัยของตน หรือมีตำแหน่งหรือสถานะตามมาตรา ๒๔๓ (๑) ถึง (๕) และต้องพิสูจน์การกระทำของจำเลยให้ครบองค์ประกอบความผิดอื่น ๆ ตามมาตรา ๒๔๒ อีกด้วย บทบัญญัติมาตรา ๒๔๓ และมาตรา ๒๔๔ มิใช่การสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยมีความผิด อันมีผลเป็นการผลักภาระการพิสูจน์ความบริสุทธิ์ให้จำเลยโดยโจทก์ไม่ต้องพิสูจน์การกระทำใดของจำเลย เมื่อชั่งน้ำหนักระหว่างภาระของจำเลยกับประโยชน์สาธารณะในการลดปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินคดีหลักทรัพย์และป้องกันการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ ไม่ให้เกิดการเอาผิดเอาเปรียบผู้ลงทุนรายอื่นในตลาดทุนโดยไม่เป็นธรรม เป็นประโยชน์กับภาคเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน ดังนั้น พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๔๓ และมาตรา ๒๔๔ ไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เป็นการเพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ไม่กระทบต่อศักดิ์ศรี

- ๑๕ -

ความเป็นมนุษย์ ไม่ขัดต่อหลักสันนิษฐานไว้ก่อนว่าจำเลยไม่มีความผิด ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๙ วรรคสอง

ประเด็นที่สอง พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓๑๗/๑๓ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ข้อโต้แย้งของจำเลยที่สืบเอ็ดที่ว่า พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓๑๗/๑๓ บัญญัติให้นำอายุความฟ้องคดีอาญามาใช้บังคับแก่การฟ้องคดี เพื่อกำหนดมาตรการลงโทษทางแพ่งสำหรับการกระทำความผิดที่อาจดำเนินมาตรการลงโทษทางแพ่งได้ตามมาตรา ๓๑๗/๑ ทั้งที่การฟ้องบังคับมาตรการลงโทษทางแพ่งมีบทลงโทษให้ชำระเงิน ต้องนำอายุความละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๔๘ มาใช้บังคับ มาตรา ๓๑๗/๑๓ ทำให้อายุความการฟ้องคดีเพื่อกำหนดมาตรการลงโทษทางแพ่งยาวนานขึ้นอันเป็นโทษแก่ผู้กระทำความผิด เป็นการเพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของผู้กระทำความผิดเกินสมควรแก่เหตุ และกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง นั้น เห็นว่า เดิมพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มีมาตรการลงโทษผู้กระทำความผิดเพียงมาตรการทางอาญา มีขั้นตอนและกระบวนการก่อนฟ้องคดีใช้ระยะเวลาอันยาวนานและบางฐานความผิดมีอายุความสั้นทำให้ไม่สามารถดำเนินคดีอาญาได้ทัน เนื่องจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับหลักทรัพย์เป็นการกระทำความผิดที่ซับซ้อน กระทำกันเป็นเครือข่ายหรือเป็นขบวนการ มีการแบ่งหน้าที่ มีผู้ร่วมกระทำความผิดหลายคน และผู้กระทำความผิดมีตำแหน่งหรือหน้าที่สำคัญในบริษัท พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๙ จึงเพิ่มมาตรการลงโทษทางแพ่งมาใช้บังคับแก่ผู้กระทำความผิดอาญาบางฐานความผิด และเป็นมาตรการทางเลือกในการลงโทษผู้กระทำความผิด ถ้าเลือกใช้มาตรการลงโทษทางแพ่งและปฏิบัติตามโดยครบถ้วนแล้ว จะทำให้สิทธิการนำคดีอาญามาฟ้องระงับ การฟ้องคดีเพื่อกำหนดมาตรการลงโทษทางแพ่งไม่ใช้การฟ้องคดีละเมิดที่อยู่ในบังคับของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่เป็นการฟ้องคดีขอให้ศาลลงโทษจำเลยจากการกระทำความผิดและไม่ตัดสิทธิบุคคลที่ได้รับความเสียหายโดยตรงฟ้องคดีละเมิดต่างหาก แม้สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์มีฐานะเป็นโจทก์ แต่มิได้เป็นผู้เสียหายตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ โจทก์มีหน้าที่ตามกฎหมายที่ต้อง

- ๑๖ -

ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดในฐานะเป็นผู้กำกับดูแลและควบคุมบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ การฟ้องผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ ไม่ใช่ การฟ้องคดีละเมิด แต่เป็นการฟ้องขอให้ลงโทษจากการกระทำความผิด การที่พระราชบัญญัติหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ หมวด ๑๒/๑ มาตรการลงโทษทางแพ่ง มาตรา ๓๑๗/๑๓ กำหนดให้นำอายุความฟ้องคดีอาญามาใช้บังคับแก่การฟ้องคดีเพื่อกำหนดมาตรการลงโทษทางแพ่งเพื่อให้ การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เมื่อพิจารณาดุลยภาพระหว่างระยะเวลาที่ใช้ ในการพิสูจน์ความรับผิดของบุคคลซึ่งอาจถูกดำเนินคดีกับประโยชน์สาธารณะในการป้องกันอาชญากรรม ทางเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของผู้ลงทุนและประชาชนทั่วไปเป็นวงกว้าง บทบัญญัติ ดังกล่าวจึงเหมาะสมและจำเป็นในการรักษาความเชื่อมั่นและคุ้มครองผู้ลงทุนและประชาชน เป็นไปตาม หลักความได้สัดส่วน ดังนั้น พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓๑๗/๑๓ ไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคล เกินสมควรแก่เหตุ ไม่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๔๓ และมาตรา ๒๔๔ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๙ วรรคสอง และพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓๑๗/๑๓ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง

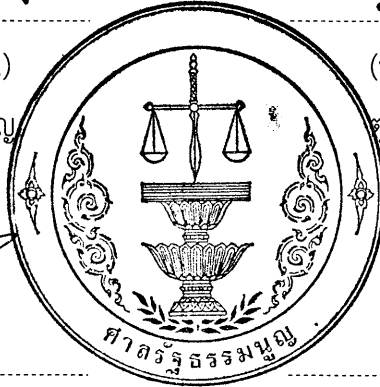
(คำวินิจฉัยที่ ๑๗/๒๕๖๗)

(นายปัญญา อุดชาชน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายวิรุฬห์ แสงเทียน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายจิรนิติ หะวานนท์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายนภดล เทพพิทักษ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดม รัฐอมฤต)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายสุเมธ รอยกุลเจริญ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ